

РЕЦЕНЗИЯ

От: *проф. д-р Али Али Вейсел; катедра „Счетоводство и одит“, Висше училище по застраховане и финанси – София, професионално направление 3.8. „Икономика“ (Счетоводство, одит и анализ).*

Относно: конкурс за доцент по област на висше образование 3. *Социални, стопански и правни науки*, професионално направление 3.8. *Икономика*, научна специалност 3.8 Икономика (Одит, счетоводство и противодействие на икономическата престъпност) във Висшето училище по застраховане и финанси (ВУЗФ).

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен в Държавен вестник, бр. 93 от 22.11.2022 г. за нуждите на Висшето училище по застраховане и финанси (ВУЗФ) – София. Участвам в състава на научното жури съгласно Заповед № 120/13.03.2023 г. на ректора на висшето училище.

2. Информация за кандидатите в конкурса

За участие в обявения конкурс са подадени документи от един кандидат – д-р Дияна Банкова.

Д-р Банкова има средно икономическо образование и висше счетоводно-икономическо образование. Завършила е бакалавърска степен по счетоводство и контрол през 2014 г. и магистърска степен по одит и риск мениджмънт във ВУЗФ – София през 2015 г. Защитила е дисертационен труд на тема „Методологически проблеми на публичния надзор над регистрираните одитори“ във ВУЗФ през 2018 г. От 2018 г. учи право в Югозападен университет „Неофит Рилски“ в гр. Благоевград. От 2019 г. е хоноруван преподавател.

Тя има и богат практически опит. Работила е като: асистент одитор в HLB България (2014), оперативен счетоводител в Ай Пи Ви Консулт ЕООД (2014 -

2015), управител в Илиян 1983 ЕООД (2010 - 2015), инспектор в Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори (2015 - 2018), асистент одитор в Мур Стивънс Одит България (2018). От 2019 г. работи в договорни отношения за одит и консултации с АМ Одит ЕООД.

3. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

Д-р Дияна Банкова покрива изискванията за заемане на академичната длъжност „доцент“ съгласно чл. 29 от Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ): има придобита образователна и научна степен „доктор“; била е хоноруван преподавател във висше училище не по-малко от две години; публикувала е монографичен труд, който не повтаря представените трудове за получаване на образователната и научна степен „доктор“; изпълнила е минималните национални изисквания по чл. 26, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ. Отговаря на изискванията, посочени в *Правилника за условията и реда за заемане на академични длъжности във ВУЗФ*.

При минимален праг от 400 точки, съгласно Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, д-р Банкова има 545 точки. Те са разпределени както следва:

Група от показатели	Нац. мин. изискв. за „доцент“	Точки на д-р Банкова
А	50	50
Б	-	-
В	100	100
Г	200	245
Д	50	150
Е	-	-
Общо	400	545

4. Оценка на учебно-преподавателската дейност

Д-р Дияна Банкова има над 4 години преподавателски опит. Тя е хоноруван преподавател в Академията на МВР от 2019 г. Била е хоноруван преподавател и в Международното висше бизнес училище. Преподавала е дисциплините Оперативно-издирвателна дейност за противодействие на икономическата

престъпност, Европейско полицейско сътрудничество и Отчитане на външнотърговските сделки.

Преподавателският опит на кандидата съответства на професионалното направление на конкурса и на изискванията за длъжността „доцент“ във ВУЗФ.

5. Обща характеристика на представените научни трудове/публикации

За участие в конкурса д-р Дияна Банкова е представила 19 публикации. Те включват хабилитационен труд – монография; книга на базата на защитен дисертационен труд; една студия, публикувана в нереферирано издание с научно рецензиране; една статия, публикувана в научно издание, реферирано и индексирено в световноизвестни бази данни с научна информация; и 15 статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни токове. Три от публикациите са в съавторство.

В тематично съдържание представените публикации се отнасят към одита, счетоводството и противодействието на икономическата престъпност.

По-специално внимание заслужава монографията, представена като **хабилитационен труд** – Контролът в управлението на застрахователните дружества. Тя е посветена на актуален и важен въпрос в областта на икономиката. В нея се изследва значението на контролната функция в управлението на застрахователните дружества в Република България. Анализират се слабостите и възможностите за подобряване на мениджмънта.

В структурно отношение монографията се състои от предговор, въведение, три глави, заключение и използвана литература.

В *преговора* и във *въведението* са представени актуалността на темата, основните проблеми и целта на изследването – установяване на основните слабости в контролната функция, вкл. свързани с дигитализацията в управлението на застрахователните дружества, и предлагане на начини за подобряване на контролната среда, както и препоръки към регулаторните и правоохранителните органи.

Първа глава е посветена на същността и формите на контролната функция в управлението на застрахователните предприятия. Представени са изследвания, съгласно които застрахователният сектор е от най-рисковите. Защитена е тезата, че поради неефективно управление, вкл. слабости в контрола, има редица фалити на застрахователни предприятия. Акцентирано е върху някои проблеми, които водят до свръхрегулация и формализиране. Подчертано е, че контролът не трябва да бъде строг, а оптимален и ефективен. Подробно са изследвани вътрешно-контролните функции в застрахователните дружества – управление на риска, актюерство, съответствие, вътрешен одит. Представени са основните рискове и особеностите на застрахователния бизнес. Обобщени са пропуските в управлението на застрахователните предприятия.

Втора глава е посветена на надзора, като основната форма на външен контрол. Обосновано е значението на този контрол за управлението на предприятията. Във връзка с надзора са анализирани регулирането, санкционирането и лицензионният режим. Проследени са тенденциите към свръхрегулация. Аргументирана е необходимостта от целесъобразен и оптимален надзор. Отделено е значително внимание на външния финансов одит, чрез който се осъществява контрол върху застрахователните предприятия. Представено е проведеното авторско проучване на одиторските доклади на застрахователни предприятия. По този начин е доказана ползата от независимия одит за контрола.

Трета глава се отнася за възможностите за подобряване на контрола в застраховането. Необходимостта от модификация на контролната функция е мотивирана чрез новите предизвикателства, които изискват иновативни методи и подходи. Предлага се утвърждаването на нови форми на одита – кибер одит и криминален одит. Обобщени са начините за подобряване на законодателните разпоредби.

В **заклучението** са обобщени основните изводи. Те съответстват на изследваните в монографията проблеми. Предложенията са свързани с прекратяване на тенденцията към свръхрегулация, необходимостта от оптимизиране на контрола, разширяването на обектите на контрол, въвеждането на кибер одит и криминален

одит.

Резултатите от монографичния труд може да се използват за бъдещи изследвания, вкл. за по-подробно изучаване на процесите на кибер одита и криминалния одит.

Може да се обобщи, че хабилитационният труд представлява актуално и задълбочено изследване в областта на контрола и одита.

6. Оценка на научните и научно-приложни приноси

В представените публикации на д-р Дияна Банкова могат да се систематизират следните по-значими научни и научно-приложни приноси:

- изследване на ролята и значението на вътрешния контрол, надзора и одита в управлението на застрахователните дружества;
- изследване значението на дигитализацията на процесите и киберсигурността на предприятията;
- анализ на възможностите за подобряване на законодателството в областта на киберсигурността;
- обосноваване на необходимостта от въвеждането на кибер одит и криминален одит;
- систематизиране на иновативните методи и подходи, свързани с противодействието на икономическата престъпност;
- анализ на възможностите за подобрения в дейността на одитните комитети;
- изследване на възможностите за регулирането на пазара на одиторски услуги в България;
- идентифициране на нормативните предизвикателства пред одиторската професия и систематизиране на препоръки за подобрения;
- изследване на значението на достоверността на финансово-счетоводната информация за минимизирането на финансовите злоупотреби;
- изследване на специфичните особености при одитирането на дружествата за електронни пари;
- изследване на необходимите процедури, свързани с политиката за защита на

лични данни в одиторската дейност;

- анализ на възможностите за използване на финансов одит във връзка с противодействията на икономическите престъпления.

Всички те са свързани с подобряване на дейностите в областта на одита, увеличаване на ефикасността от работата на одитора, усъвършенстване на управлението и противодействието на икономическата престъпност.

7. Критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки по представените научни публикации в конкурса. Препоръчвам на д-р Дияна Банкова да продължи своята работа по изследването съвременните аспекти на одита и противодействието на икономическата престъпност.

8. Заключение

Изследването на научните публикации и учебната дейност на д-р Дияна Банкова дава основание да се обобщи, че тя отговаря на нормативните изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“. Затова давам своята положителна оценка и предлагам на членовете на научното жури да гласуват за избирането на д-р Дияна Банкова на академичната длъжност „доцент“ по област на висше образование *3. Социални, стопански и правни науки*, професионално направление *3.8. Икономика* (Одит, счетоводство и противодействие на икономическата престъпност) във ВУЗФ.

09.04.2023 г. / гр. София

Подпис:

/проф. д-р Али Вейсел/